

Aloite ikäihmisten elinympäristön parantamiseksi

Kunnanhallitus 20.04.2026 § 82
143/00.01.02.02/2026

Valmistelija: talous- ja hallintojohtaja

Kuntaan on saapunut 9.3.2026 seuraava aloite:

”Arvoisat Sonkajärven kunnan päättäjät!

Me palvelukeskus Tuulikanteleen työntekijät toivomme Sonkajärven kunnalta panostusta myös tehostetussa palveluasunnoissa olevien ikäihmisten asumisympäristöön, kulttuuri- ja harrastetoiminnan tukemiseen.

Kulttuurihyvinvointipooli on pitänyt tärkeänä sitä, että iäkkäiden henkilöiden asumisympäristön on sovelluttava yhteisölliseen toimintaan, kuten taidesitysten seuraamiseen, taiteen ja kulttuurin kokemiseen sekä ryhmämuotoiseen harrastetoimintaan. On tärkeää, että asukkaat voivat järjestää asuinympäristössään tai sen läheisyydessä yhteistä toimintaa omaehtoisesti tai osallistua järjestöjen, kunnan tai muiden toimijoiden tuottamaan toimintaan.

Sonkajärven kunnan hyvinvointisuunnitelmaan vuosille 2022-2025 on kirjattu yhdeksi kehitettäväksi asiaksi nimenomaan ikäihmisten hyvinvointiin panostaminen. Suunnitelman mukaan on huolehdittava paitsi kotona asuvien, myös palveluasunnossa asuvien ikäihmisten hyvinvoinnista. Ikääntyvästä väestöstä huolehtiminen yhdessä kolmannen sektorin kanssa. Korostettu panostamista eläkeläisten matalan kynnyksen harrastemahdollisuuksiin.

Koemme suurena puutteena Palvelukeskus Tuulikanteleessa asuvien vanhuksien yhteisen kokoontumistilan ”yhteisen olohuoneen” puutteen. Seurakunnan hartaudet, erilaiset musiikki esitykset yms. on jouduttu tilan ahtauden takia pitämään usein vetoisissa aulatiloiissa. Näihin tiloihin sopii vain pieni osa halukkaista asukkaista. Kokoontumiset tapahtuvat kulkureiteillä, joten ne myös hankaloittavat muuta yksiköiden toimintaa ja liikkumista. Toki tärkeitä ovat myös yksiköissä tapahtuvat viriketuokiot, vuoteessa oleville asukkaille. Ympäristön virikkeellisuuden takia olisi hyvin tärkeää, että vanhukset pääsisivät nauttimaan kulttuuri elämyksistä, myös hoitoyksikön ulkopuolelle. Tehostetussa palveluasunnossa oleville tämä voi useimmilla olla ainut kosketus ns. ulkomaailmaanheidän heikentyneen terveydentilansa takia. Yhteisissä tiloissa olisi myös mahdollista järjestää erilaista harrastetoimintaa halukkaille esim. kolmannen sektorin toimesta tai palvelukeskuksen omana toimintana. Yhteinen tila lisäisi eri yksiköiden vanhusten kanssakäymistä, yhteisöllisyyttä ja antaisi kaivattua sisältöä päiviin. Asukkailla ja heidän omaisillaan olisi mahdollista vetäytyä ”yhteiseen olohuoneeseen” viettämään yhteistä aikaa. Asukkaiden huoneet ovat usein niin ahtaita, ettei useamman henkilön vierailut yhtä aikaa ole mahdollisia. Tilassa voisi olla pieni keittiöpiste, jossa olisi mahdollista keitellä kahvit. Tilassa olisi mahdollista järjestää omaisten toimesta asukkaiden syntymäpäiviä, muistotilaisuuksia tai muita perhetapahtumia.

Tällä hetkellä Palvelukeskus Tuulikanteleen alakerrassa oleva (sisääntulo aulan vastapäätä) tila toimii varastotilana. Tila olisi varmasti mahdollista palauttaa alkuperäiseen tarkoitukseensa kohtuullisin kustannuksin. Tilasta voisi olla iloa myös kolmannen sektorin toimijoille kokoontumispaikkana. Tilaa voisi mahdollisesti vuokrata myös ulkopuolisille tarpeen mukaan.

Myös henkilöstöltä puuttuu tällä hetkellä asianmukainen kokoontumistila. Kokoontumiset ovat tapahtuneet entisen keittiön tiloissa. Toivomme myös panostusta piha-alueen viihtyvyyteen. Piha ei tällä hetkellä kutsu ulkoilemaan. Paahteinen, asfaltoitu piha ei ole kovinkaan aisteja aktivoiva tai virikkeellinen ympäristö kenellekään. Viihtyvyyttä olisi helppo luoda erilaisilla pensas- ja kukkaistutuksilla, (tien ja piha-alueen vierestä pengeraluetta voitaisiin elävöittää istutuksin), kevyillä pergola rakenteilla tai esimerkiksi vesielementein. Viihtyvä piha-alue ja sisäänkäynti olisi positiivinen käyntikortti tarjottaville palveluille.

Meidän tulisi kiinnittää huomiota myös vanhusten tasavertaisuuteen. Mosaiikissa vanhusten ulkoilulle on luotu esteettömöt, turvalliset puitteet, niin miksi ei myös meille! Meiltä puuttuu täysin ulkoiluun tarkoitettu alue!

Mielestämme vanhusten ja lasten yhteistoimintaa pitäisi kehittää. Tähän saakka olemme pyydettyäessä päässeet nauttimaan lasten esityksistä ja erilaisista vierailuista omassa toimintaympäristössämme. Palvelukeskuksen yhteydessä sijaitseva Nallelan päiväkotia ja aidattu ulkoilualue voisivat palvella myös vanhusten viriketympäristönä. Mustikkalammen ympäristöön tehty laavu voisi tarjota uutta virikettä vanhuksille. Kuitenkin olisi erittäin tärkeää, että esteettömyys olisi huomioitu näissä kohteissa. Palvelukeskus Tulikanteleen ympäristö on ulkoilun kannalta haasteellinen. Palvelukeskus sijaitsee mäen rinteessä, joka hankaloittaa liikuntaesteisen liikkumista. Myös pyörätuolilla työntäminen on useimmille omaisille ja jopa hoitajille haastavaa vaihtelevan ympäristön takia.

Nähdäänkö lisääntyvä vanhusväestö kunnassamme vain menoeränä? Haluamme liittää tähän aloitteemme, myös keskuksessamme keskustelua herättäneen kysymyksen.

Miksi ja milloin Sonkajärven kunnassa on luovuttu palveluasunnossa menehtyneiden asukkaiden suruliputuksista? Tämä ei ole tietojemme mukaan yhteisessä linjassa muiden Pohjois-Savon hyvinvointialueilla olevien yksiköiden kanssa. Suruliputus on yksi kaunis tapa kunnioittaa edesmennyttä asukasta.

Pienillä teoilla on usein suuri vaikutus vallitsevaan ajattelutapaan!

Toivomme, että päättäjänä haluatte olla tukemassa arvokasta ja mahdollisimman täysipainoista vanhuutta myös tehostetussa palveluasunnoissa asuville vanhuksille. Olette tervetulleita tutustumaan ja kuuntelemaan lisää ajatuksiamme.

Olemme henkilökuntana valmiina antamaan ”talkootyöpanosta” ja ideoimaan sekä sisä- että ulkotiloja vanhusten hyväksi! Varmasti myös kolmatta sektoria voisi haastaa mukaan talkoisiin.

Asukkaiden puolesta;
Palvelukeskus Tuulikanteleen henkilökunta. ”

Päätösesitys

Kunnanjohtaja:
Kunnanhallitus päättää lähettää aloitteen tekniselle lautakunnalle.

Lisäksi kunnanhallitus toteaa, että Sonkajärven kunnan sosiaali- ja terveystoimen palvelujen järjestämisestä on vastuussa Pohjois-Savon hyvinvointialue, jolle Sonkajärven kunta vuokraa sen tarvitsemat tilat.

Päätös

Kunnanhallitus:
Kunnanhallitus yksimielisesti päätti lähettää aloitteen tekniselle lautakunnalle. Lisäksi kunnanhallitus totesi, että Sonkajärven kunnan

sosiaali- ja terveystoimen palvelujen järjestämisestä on vastuussa Pohjois-Savon hyvinvointialue, jolle Sonkajärven kunta vuokraa sen tarvitsemat tilat.

Lisäksi kunnanhallitus yksimielisesti päätti lähettää aloitteen toimenpiteitä varten Pohjois-Savon hyvinvointialueen aluehallitukselle.
